

SUMRAK BOGOVA

Naslov originala:
Twilight of the gods, Erich von Däniken
Twilight of the gods © 2010 Erich von Däniken
Original English language edition published by Career Press, 220 West
Parkway, Unit 12, Pompton Plains, NJ 07444 USA. All rights reserved
Prava za srpsko izdanje © 2011 Mono i Manjana

Izdavač
Mono i Manjana

Za izdavača
Miroslav Josipović
Nenad Atanasković

Glavni i odgovorni urednik
Srđan Krstić

Prevod
Tatjana Milosavljević

Lektura
Mono i Manjana

Kompjuterska priprema
Mono i Manjana

Štampa
Sajnos, Novi Sad

E-mail: office@monoimanjana.rs
www.monoimanjana.rs

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

001.9

ДЕНИКЕН, Ерих фон, 1935-
Sumrak bogova / Erich von Deniken ; prevela s engleskog Tatjana Milosavljević.
- Beograd : Mono i Manjana, 2011 (Novi Sad : Sajnos). - 225 str. : ilustr. ; 21 cm

Prevod dela: Twilight of the Gods / Erich von Däniken. - Str. 5-11: Predgovor /
Dordo A. Cukalos. - Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 978-86-7804-498-4

COBISS.SR-ID 186772236

ERIH FON DENIKEN

SUMRAK BOGOVA

Prevela s engleskog
Tatjana Milosavljević

Mono i Manjana
2011.

Predgovor

Šta je „kargo kult“? Ovaj termin odnosi se na pravi etnološki fenomen koji se javlja kad *tehnološki primitivno* društvo dođe u dodir s *tehnološki naprednijim* društvom. U bezbroj dokumentovanih prilika, etnolozi su uočili da tehnološki napredniji posetioci koji izvesno kratko vreme žive među tehnološki – *ne i intelektualno!* – primitivnim kulturama, a potom odu, ta napredna mehanička tehnologija posetilaca dovodi do toga da domorodačko stanovništvo počne da doživljava te prilično obične ljude kao bogove i da im se klanja. Posetioci bi, za vreme svog boravka, u više navrata stupali u kontakt s domorodačkim stanovništvom, dajući mu hranu i razna druga dobra – *kargo!*¹ Posle odlaska ovih „bogova“, domorodačka kultura pretpostavljala je da će se oni vratiti ukoliko im se budu intenzivno klanjali, prinosili im žrtve i podražavali ih. Primeri ovakvog „kargo kult“ ponašanja u savremenom dobu mogu se naći u oblastima Južnog Pacifika za vreme Drugog svetskog rata. Zašto je ovaj fenomen toliko važan?

Važan je zato što se, ako kargo kulta još ima, nameće prilično logičan zaključak da je do ponašanja svojstvenog ovom

¹ Engl. *cargo*, „tovar“, „teret“, od španskog *cargare*, „tovariti“; u oblasti transporta, ovaj izraz je i kod nas odavno postao sastavni deo žargona struke. (Prim. prev.)

kultu moglo doći i pre mnogo hiljada godina. Fenomen kargo kulta ilustruje osnovnu pretpostavku klasične Teorije o drevnim astronautima:² pre mnogo hiljada godina, tehnološki napredni vanzemaljci *od krvi i mesa* stigli su na Zemlju *mehaničkim* svemirskim brodovima. *Intelektualno* govoreći, naši preci *nisu* bili glupi (u suštini, imali su mozak kakav i mi danas imamo); međutim, pošto im je *tehnološki* referentni okvir bio ograničen, nisu poimali mehaničke aspekte iza dolaska tih vanzemaljaca od krvi i mesa, zbog čega su naši preci *pogrešno protumačili* njihovu prirodu kao božansku, iako, dabome, posetioci *nisu* bili nikakva božanstva. I tako su rođeni „bogovi“. Iz jednostavnog (ali ogromnog!) *nesporazuma*.

Prema drevnim tekstovima i predanjima, veoma, veoma davno bogovi (malo „b“) spustili su se s neba i podučili čovečanstvo u raznim disciplinama. Zašto je nama, koji živimo u kulturi tako bogatoj metaforama, tako teško da poverujemo da su naši preci izvlačili slična poređenja? Zar je *zaista* potrebno da baš toliko napregnemo maštu da bismo pomislili da ono ono što se opisuje u drevnim tekstovima nije ništa više od opisa pogrešno doživljenih vanzemaljaca od krvi i mesa koji su ovamo došli u mehaničkim svemirskim brodovima?

Zvanična nauka veruje da jeste. Oni veruju da su *sve* ove drevne priče i predanja plod mašte naših predaka i da sve te legende nisu ništa do čista fantazija. Ali može li nešto *zaista* da nastane ni iz čega?

² Naziva se još i teorijom o paleokontaktima. (Prim. prev.)

Godinama sam se školovao u međunarodnom internatu visoko u planinama Švajcarske. Posle raspada Sovjetskog Saveza, naša škola s dobrodošlicom je dočekala nekoliko novih učenika iz bivšeg SSSR-a. Sećam se da smo imali čas likovnog, a zadatak za taj dan bio je da nacrtamo „zamak iz mašte“, „zamak iz snova“ koji lebdi među oblacima, sa sjajnim kulama i veličanstvenim arhitektonskim karakteristikama. Svi smo bili ushićeni zadatom temom i s razuzdanim oduševljenjem bacili smo se na crtanje. To jest, svi sem naša tri nova ruska drugara. Niko od njih nije ni dotakao olovke. Samo su sedeli nad svojim velikim, praznim listovima papira. „Šta je bilo?“, upitao je učitelj. „Zašto ne crtate?“ Učenici su odgovorili: „Šta je to zamak iz mašte? Kako on izgleda? Nikad nismo videli tako nešto. Kako da ga nacrtamo kad ga nikad nismo videli?“ Kakva neverovatna reakcija!

Ovaj incident podvlači sledeće: ako nešto nije *viđeno*, ne može se *izmisliti*. Prevod: *nemoguće* je dočarati sebi nešto niotkud ako nedostaju *suštinski elementi*. *Ništa se ne dešava bez inicijalne varnice inspiracije, bez katalizatora*. Prema tome, mitologije, legende, bajke, *štagod* – a što zvanična nauka danas diskredituje kao puke fantastične konstrukcije mašte naših predaka – *ne mogu* nikako baš *sve* biti neosnovane izmišljotine ili obični plodovi nečije uobrazilje. Naprotiv! Najpre je *nešto* moralo biti tamo da bi delovalo kao katalizator, suštinski element koji je podstakao priču. Našim precima se *nešto* desilo; bili su svedoci nečega što ih je nagnalo da u svojim predanjima kazuju o ovim događajima.

Mislim da bismo svi morali da se složimo da je *nemoguće* stvoriti, a kamoli rešiti algebarsku jednačinu *bez* poznavanja osnova

matematike. To se *ne može* uraditi. U ovom scenariju, osnovni matematički elementi predstavljaju pomenutu inicijalnu varnicu, katalizator. Sve ostalo sledi, sasvim prirodno, *posle* toga.

Kažu da u svakoj legendi postoji zrno istine. Upravo to zrno predstavlja suštinski element, katalizator. Bez suštinskog elementa, ili početne inspiracije, ništa nije moguće. Prema tome, ako se ovako nešto desilo mojim ruskim drugarima koji su živeli u 20. veku, zašto se, onda, nešto slično nije moglo pre više hiljada godina desiti našim precima? Teorija o drevnim astronautima pokazuje da jeste.

Moramo se podsetiti da je, u vreme kad su zapisane sve ove legende i priče, umeće pisanja i sâmno bilo poprilično nov izum. Naš preci su vrlo brzo shvatili da je taj novi izum najmoćnije oruđe pomoću kojeg mogu sačuvati važno znanje. Zar je zaista logično misliti da su prve priče i legende koje su zabeležili naši preci bile samo plodovi njihove mašte? Razume se da nije! Zašto?

Naši preci živeli su u vremenu bremenitom nesigurnošću i nemirima. Najvažnija dnevna zapovest bila je goli opstanak – skupljanje hrane, nalaženje skloništa. Prema tome, logičan je zaključak da su prvi ljudi naoružani pisanom rečju imali pametnija posla nego da sede oko vatre, napijaju se i izmišljaju fantastične priče! „Koju priču da izmislimo večeras, pa da se posle mučimo urezujući je u kamen?“ Međutim, to je upravo ono što pretpostavlja zvanična nauka: sve drevne priče izmišljene su zato da bi njihovi pripovedači mogli da se „suoče“ sa svetom i njegovim okruženjem. Ovakav način razmišljanja, po mom mišljenju, uvreda je za inteligenciju naših predaka.

Slušam kako je Teorija o drevnim astronautima uvredljiva za naše pretke zato što „potcenjuje ljudsku domišljatost“. *Ko zapravo*, pitam ja vas, vređa inteligenciju i domišljatost naših predaka svojim pompeznim insistiranjem na tome da su njihovi zapisi „lažni“ ili da su „grešili u beleženju nekih datuma“, i tome slično? Teorija o drevnim astronautima sigurno *ne*.

S izumom pisane reči, *prvi put u istoriji čovečanstva* ljudi su bili u mogućnosti da trajno zabeleže najznačajnije događaje svog vremena. Baš kao što mi danas imamo novine i knjige u kojima pišemo o onome što nam je važno; zašto bi s našim precima bilo išta drugačije?

Na primer, američki starosedeooci i danas nazivaju voz „vatrene konj“, što nas vraća u vreme kad u svom rečniku nisu imali reč „voz“. Isto važi i za stvari i događaje koje su naši preci zapisivali. Nikako nisu mogli nazvati leteći objekt rečima kao što su „avion“ ili „letelica“, pa su uradili najbolje što su mogli: *opisali* su ga pomoću predmeta iz svog svakodnevnog života. *Pogrešno protumačena tehnologija*. Stoga, ako postoje detaljni, podrobni opisi bića koja su se, u dalekoj prošlosti, na letećim štitovima ili ognjenim kolima spustila s neba i naučila drevno čovečanstvo raznim akademskim disciplinama, tada moramo početi da istražujemo te priče iz drugačije perspektive.

Ono što su tada učinili besmrtnim bila je *njihova istorija! Njihov život!* Marljivo su beležili i pokušavali da *definišu* događaje koji su im se *zaista* desili (ili su se desili *njihovim* precima). Nisu imali pojma da će neki budući „naučnici“ prognati njihove zapise u domen simbolizma i fantazije. *Ta* vrsta pompeznog stava pokazuje

veliko nepoštovanje prema našim precima – a *ne* zamisao da su se vanzemaljci pre više hiljada godina pojavili na Zemlji.

Za pet stotina godina, posle uspostavljanja trajnih baza na Mesecu i Marsu, čovečanstvo će se uputiti u istraživanje dalekog svemira. Neka novija generacija naših svemirskih brodova jednom će stići na planetu na kojoj ima inteligentnog života. Šta ako se ispostavi da je inteligentni život na koji smo naišli *tehnološki* primitivan? Šta ćemo da radimo? Hoćemo li samo uzmaći i posmatrati ih izdaleka? Hoćemo, možda na mesec ili dva. Ali onda, nakon što ih proučimo i ovladamo njihovim jezikom (kao što etnolozi stalno rade), ipak ćemo stupiti i u fizički kontakt s njima, jer, najzad, to je ono što mi radimo – bockamo i seckamo, zato što ne možemo da odolimo. *Mešaćemo* se u njihov kulturni razvoj. *Usmeravaćemo* njihov tehnološki razvoj. Blago ćemo ih *pogurati*. *Naučićemo* ih ponešto. *Podučićemo* ih osnovama prirodnih nauka i raznih akademskih disciplina.

A mnogo, mnogo generacija nakon našeg odlaska, naša „pradavna“ poseta smatraće se mitom i fantazijom, zato što će strašno pametni naučnici tog društva priče o njoj u drevnim tekstovima smatrati „nenaučnim“ („Nekada davno, bogovi siđoše s neba i naučiše naše pretke! Itd.“) Dotad će i to društvo dostići tako „napredan“ tehnološki razvoj da će i sâm biti gotovo spremno da se otisne u daleki svemir. Ali na našu fizičku posetu gledaće kao na plod mašte *svojih* predaka i proteraće je u domen ekscentrične mitologije, zato što je „besmisleno“ uzimati drevnu istoriju kao zabelešku stvarnih događaja. Podseća li vas ovo na nekog? *I tako ciklus počinje iznova...*

Jednog dana u ne tako dalekoj budućnosti i *mi* ćemo takođe postati drevni astronauti na nekoj dalekoj planeti. Pa zašto se, onda, ovo isto nije moglo desiti i na Zemlji, pre hiljada i hiljada godina? Odgovor je očigledan, i kucnuo je čas da odbacimo svoj arogantni stav i prestanemo da gajimo predrasude prema onome što se dogodilo u našoj kosmičkoj budućnosti.

Srdačan pozdrav,

Đorđo A. Cukalos

Direktor Centra za istraživanje drevnih astronauta/A.A.S.R.A.

Izdavač časopisa *Legendary Times Magazine*

Uvod

Dakle, kako je sve počelo?

Vratimo sat šezdeset pet godina unazad. Naći ćemo se u osnovnoj školi u gradiću Šafhauzen u Švajcarskoj. Evo i mene! Imam deset godina i slušam svog učitelja veronauke kako opisuje bitku koja se odigrala na nebu. Evo kako je to bilo: jednog dana, arhanđeo Lucifer i njegova nebeska vojska domarširali su pred božji presto i izjavili: „Nećemo ti više služiti!“ Potom je Svemogući Bog naredio svom arhanđelu Mihailu da Lucifera i njegovu bandu ulizica zauvek izagna iz raja. Otad je – objasnio je moj veroučitelj – Lucifer đavo, a svi njegovi sledbenici peku se na strašnom paklenom ognju.

Dakle, ovo mi je stvarno dalo temu za razmišljanje i tako sam, te večeri, možda prvi put u životu seo i ozbiljno se zamislio. Uvek su nam govorili da je raj mesto nepomućenog blaženstva, utočište u koje se svi smrtnici upućuju nakon što se oslobode smutne smrtnosti. To je i mesto gde sve duše provode večnost u rajskoj sjedinjenosti s Bogom. Pa kako je, onda, moglo doći do takve svađe na mestu kao što je raj, gde se sve kupa u božanskoj sreći i gde postoji izobilje savršenog sklada s Bogom? Nesloga na jednom takvom mestu svakako bi bila potpuno nemoguća, zar ne? Zašto bi Lucifer i njegovi anđeli odjednom krenuli oružjem protiv svemogućeg i dobrotivog Boga?

Otišao sam i pitao majku, ali ni ona mi nije umela reći ništa što bi zadovoljilo moju radoznalost. U božjem carstvu, rekla je